

dCIDOB 89. OMC, èxit o fracàs.

Introducció

OMC: èxit o fracàs?

Tradicionalment, el comerç internacional ha estat una activitat que ha marcat les relacions entre els diversos pobles i cultures del món. Des de la creació dels moderns estats-nació i la seva consolidació com a actors internacionals, han estat aquests els encarregats de regular aquesta activitat econòmica, per fomentar el seu desenvolupament econòmic i per protegir els seus productes enfront de la competència exterior. Després de la Segona Guerra Mundial, en un context de postguerra i reconstrucció, es produeix el primer intent d'institucionalitzar l'ordenació del comerç internacional, però l'experiència fracassa en no aprovar-se la Carta de l'Havana de 1947 que volia establir una Organització Internacional del Comerç (OIC). Al seu lloc, es manté vigent un acord provisional d'origen, l'Acord General sobre Aranzels Dueners i Comerç (GATT), signat en un inici per 23 països, com a únic mecanisme reglamentador del comerç internacional. I així fins el 1995, quan els estats-part del GATT, ara ja 123, acorden finalment a l'Acta Final de la Ronda Uruguai a Marràqueix establir l'Organització Mundial del Comerç (OMC). Tot plegat en un marc on el fenomen de la globalització, amb la multiplicitat d'actors, matèries, interrelacions i noves complexitats que comporta, obre una nova dimensió al comerç internacional.

Després dels més de 50 anys d'història del GATT i l'OMC, el comerç mundial en termes generals ha crescut excepcionalment. Però també ho han fet les veus crítiques envers el paper d'aquesta última organització, a la qual acusen de manca de control i legitimitat democràtics, ja que beneficia els països desenvolupats en detriment dels més pobres, i de poca transparència, com també de mantenir-se aïllada de la societat civil no governamental.

El fracàs de l'última conferència ministerial de Cancún (setembre de 2003) fa palès el desacord i la polèmica existent, en el si i des de fora de l'organització. Entre els mateixos països membres, que es presenten dividits en blocs, interessos i sensibilitats diferents, incapaçs d'assolir i presentar propostes de consens; i a fora, al carrer, on desenes de milers de ciutadans de tot el món reivindiquen un nou comerç internacional més sostenible i solidari. En aquest sentit, ja el desembre de 1999 arran de la també fracassada Conferència Ministerial de Seattle que havia de llençar la Ronda del Mil·lenni de l'OMC, la física, ecologista i activista índia Vandana Shiva escrivia: "L'OMC institucionalitza el comerç imposat, no pas el comerç lliure (...) Els milers de joves, grangers, treballadors i ecologistes que es van manifestar pels carrers de Seattle, en pau i solidaritat, no actuaven sota la ignorància i la por, estaven indignats perquè sabien quant antidemocràtica és l'OMC, quant destructius són els seus impactes socials i ecològics, i de quina manera es porten a terme les normes i els acords de l'OMC per establir el control empresarial sobre cada dimensió de les nostres vides: l'aliment, la salut, el medi ambient, el treball i el futur (...)".

D'altra banda, però, també són moltes les veus d'experts i analistes internacionals que s'aixequen per fer una crida a la necessitat de mantenir i potenciar l'OMC, ja que –tot i les seves mancances– és un espai necessari de trobada, diàleg i regulació del comerç multilateral; el seu debilitament i/o desaparició, ofereix un panorama molt més descoratjador.

Davant de tots aquests arguments, ens podem preguntar: "OMC, èxit o fracàs?" I així hem volgut titular aquest monogràfic, que vol ser un primer pas a la comprensió d'aquesta organització, les decisions de la qual cada vegada afecten més les nostres vides.